

[Udenrigsministeren]

verden på. Med erfaringen fra vor egen økonomiske historie var det forventningen, at den økonomiske vækst ville »sive ned« til de fattige befolkningsgrupper.

Trods en ikke ubetydelig økonomisk fremgang viste det sig imidlertid, at fattigdommen i den tredje verden efter 20 års udviklingsindsats ikke var formindsket væsentligt. På denne baggrund fik flere og flere den opfattelse, at der måtte sættes mere direkte på at imødekomme de fattige befolkningsgruppers elementære behov.

»De elementære behovs strategi« mødte modstand fra mange u-landsregeringer, som heri så et forsøg fra industrilandenes side på at udskyde overførslen af moderne teknologi og industri. Til trods herfor er udviklingsbistanden siden i stigende grad blevet rettet direkte mod de fattige befolkningsgrupper.

Vore hidtidige erfaringer tilsiger, at denne bistandsform lettest lader sig gennemføre, hvis bistanden ydes til forbedring af de fattige befolkningsgruppers sociale kår, f.eks. gennem sundhedsprojekter, vandforsyningsprojekter og støtte til skolevæsenet. Der er således bl.a. sket en kraftig stigning både i den gennemsnitlige levealder og i læsekundigheden i de fleste udviklingslande. Derimod er resultaterne, når det gælder igangsætning af indkomstskabende aktiviteter for de fattigste befolkningsgrupper, meget beskedne. Det er under alle omstændigheder uhyre vanskeligt at skabe en økonomisk vækst, som på kort sigt er til umiddelbar gavn for de fattigste.

Hertil kommer, at mange udviklingslande som følge af deres stigende økonomiske problemer har vanskeligt ved fortsat at finansiere driften og vedligeholdelsen af alle de offentlige ydelser, som bl.a. gennem den danske bistand er blevet opbygget i form af drikkevandssystemer, landsbyklinikker og landsbyskoler.

Man kan forenklet sige, at vi som bistandsydere i dag står i dilemmaet mellem på den ene side at bidrage til at skabe den nødvendige økonomiske vækst, som ofte i første omgang gavner de »lidt bedre stillede«, og på den anden side fortsat at søge at opfylde de fattigstes elementære behov gennem en forbedring af de sociale ydelser, hvorved modtagerlandenes offentlige budgetter belastes yderligere.

Der findes ikke nogen let løsning på dette dilemma, men der er ingen tvivl om, at udviklingslandene i dag mere end nogen sinde har brug for økonomisk vækst og øget produktion.

Vi har nok også været for hurtige til fuldstændig at forkaste nedsvigningsteorien. Der er således flere eksempler fra udviklingslandene på, at den indkomstforøgelse, som bl.a. den grønne revolution i Sydøstasien har givet de bedrestillede bønder, nu er sivet ned til de fattige befolkningsgrupper. Tager vi det meget omtalte Noakhali-projekt, er det for mig også klart, at kun gennem en kraftig generel forøgelse af landbrugsproduktionen i området vil man i det lange løb kunne øge beskæftigelsen blandt de fattige landarbejdere.

Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke fortsat skal yde bistand til den sociale sektor i udviklingslandene gennem støtte til sundheds- og undervisningsprojekter. For mig er det blot vigtigt at få understreget, at udviklingslandene også har behov for bistand til opbygning af infrastrukturer og til forøgelse af landbrugs- og industriproduktionen for at opnå den økonomiske vækst, som ikke blot er en forudsætning for at opretholde den sociale service, men også en betingelse for en virkelig forbedring af de fattiges levevilkår.

Samtidig har jeg med disse betragtninger over bistandens mål og form ønsket at illustrere betydningen af, at der fortsat løbende kan gennemføres justeringer i bistandens udformning i lyset af de indhøstede erfaringer og udviklingslandenes behov. Lovens nuværende formålsparagraf muliggør dette, og regeringen finder derfor som sagt heller ikke af denne grund nogen anledning til at foreslå ændringer i dens ordlyd.

5. Den danske bistands fordeling mellem multilateral og bilateral bistand har i det forløbne år været genstand for en omfattende debat, og jeg har selv rejst spørgsmålet, om Danmark i modsætning til næsten alle andre giverlande skulle fastholde princippet om en nogenlunde ligelig fordeling mellem multilateral og bilateral bistand. Det skal i den forbindelse samtidig understreges, at regeringen tillægger det multilaterale udviklingssamarbejde stor betydning, og at det efter regeringens opfattelse er og fortsat bør være et centralt led i dansk udenrigspolitik, at Danmark gennem sin multilaterale bistandsindsats bidrager til at styrke FN's og andre internatio-